

	Центральнуукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Право Європейського Союзу			
		Статус дисципліни Нормативний компонент			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	IV				
Семестр	VIII				
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90	
	Лекційні			20/8	
	Практичні/семінарські			20/6	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			50/76	
Семестровий контроль	<i>Екзамен</i>				
Викладач	Рябовол Лілія Тарасівна, доктор пед. наук, професор, професор кафедри права та правоохоронної діяльності				
Контактна інформація	ел. адреса викладача: L.T.Riabovol@cuspu.edu.ua lryabovol8@gmail.com				
Кафедра	<i>Права та правоохоронної діяльності</i>				
Факультет	<i>Історії, бізнес-освіти та права</i>				
Предмет навчання	Право Європейського Союзу як особлива система правових принципів, норм, інститутів та галузей, зумовлена розвитком економічної, політичної та правової інтеграції на європейському континенті.				
Мета	<p><i>Метою курсу «Право Європейського союзу» є здобуття студентами знань про сучасний стан права ЄС, основні тенденції його розвитку, формування професійних уявлень про правову систему ЄС, створення теоретичних уявлень про предмет, методи, принципи, галузі, підгалузі, інститути та норми права ЄС, формування вмінь студентів правильно використовувати норми права ЄС у своїй діяльності, сприяти формуванню громадянської, політичної та правової культури майбутнього правника.</i></p> <p><i>Підґрунтям для засвоєння положень курсу є знання, отримані студентами в результаті вивчення таких дисциплін, як: «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Державне право зарубіжних країн», «Міжнародне право», «Міжнародний захист прав людини».</i></p>				

<p>Компетентності</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК). <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3); - здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК5); - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); - здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України (ФК6); - здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); - здатність до критичного та системного аналізу правових явищ (ФК13); - здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК14); - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК15); - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК-16).
<p>Програмні результати</p>	<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини (ПРН2); - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН3);

- знати та розуміти основи права Європейського Союзу **(ПРН4)**;
- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю **(ПРН5)**;
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів **(ПРН19)**;
- виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки **(ПРН20)**;
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях **(ПРН21)**;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях **(ПРН22)**.

Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1. Інституційне право Європейського Союзу. Тема 1. Європейський Союз та його правова система: становлення і розвиток. Тема 2. Право Європейського союзу: поняття, структура, суб'єкти, джерела. Співвідношення права Європейського Союзу з міжнародним правом та внутрішнім правом держав-членів. Тема 3. Правовий механізм Євросоюзу: компетенція, договірна основа інтеграції, інституційна система. Особливості правотворчості ЄС (система актів інститутів Європейського Союзу). Тема 4. Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу. Принцип поваги до прав людини в міжнародних договорах Європейського Союзу. Захист прав людини в Євросоюзі. Європейське громадянство. Хартія основних прав Європейського Союзу. Європейська конвенція прав людини: місце у правовій системі Євросоюзу. Європейський Суд з прав людини: роль у системі захисту прав людини в Євросоюзі.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика матеріального права Європейського Союзу. Тема 1. Економічний і валютний союз: правові засади спільної економічної політики. Тема 2. Внутрішній ринок Європейського Союзу. Гармонізація законодавства в Євросоюзі. Тема 3. Правове регулювання конкуренції на внутрішньому ринку Європейського Союзу. Тема 4. Правові засади фінансових відносин в Європейському Союзі. Тема 5. Правові засади корпоративного права Європейського Союзу. Тема 6. Правові засади трудового права Європейського Союзу.

Змістовий модуль 3. Правові засади зовнішньої політики і політики безпеки Європейського Союзу.

Тема 1. Міжнародна правосуб'єктність і договірна практика Євросоюзу, поняття та зміст *acquis* Євросоюзу. Тема 2. Правові засади спільної зовнішньої політики і політики безпеки Європейського Союзу. Тема 3. Загальна характеристика правових основ спільної торговельної політики Євросоюзу. Правові основи здійснення торгівлі між Україною та ЄС. Тема 4. Правове регулювання простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського Союзу. Право громадян ЄС на вільний рух у межах території держав-членів. Імміграційна політика та інститут притулку в ЄС. Правові засади простору безпеки Європейського союзу. Співробітництво в рамках Європейського поліцейського офісу. Заснування, функціонування та взаємодія Європейського бюро судової співпраці, Європейської судової мережі у кримінальних справах та Європейської прокуратури. Тема 5. Зовнішній вимір простору свободи, безпеки та юстиції. Допомога країнам-кандидатам та країнам з перспективою членства в ЄС у запровадженні *acquis* у сфері свободи, безпеки та юстиції. Стратегічне партнерство та інші форми співробітництва ЄС з третіми державами у сфері свободи, безпеки та юстиції. Співробітництво ЄС з міжнародними організаціями у сфері свободи, безпеки та юстиції.

Змістовий модуль 4. Правові засади відносин України з Європейським Союзом. Європейська інтеграція України як процес у розвитку. Правові інструменти співпраці України та Європейського Союзу. Асоціація України з Євросоюзом. Гармонізація законодавства України з правом Євросоюзу як умова європейської інтеграції України.

Критерії оцінювання роботи студентів

Критерії оцінки усних відповідей: повнота й глибина розкриття питання; емоційність і переконливість; використання для обґрунтування своєї думки основної та додаткової літератури; логіка викладу, вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки; культура мови.

Критерії оцінки письмових завдань: повнота й глибина розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на практичному занятті – 5 балів.

До 20 (для денної форми)/ 30 (для заочної форми) балів студент/студентка може отримати за завдання із самостійної роботи з урахуванням якості та повноти їх виконання.

	<p>До 3-х балів студент/студентка може отримати за доповнення на практичному занятті з певної теми, виправлення неточностей у відповідях інших студентів.</p> <p>За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо), може додатково нараховуватися до 10 балів.</p> <p>Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені практичні заняття та ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.</p> <p>З дисципліни «Право Європейського союзу» як форму семестрового контролю передбачено екзамен.</p> <p>Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного (максимум – 60 балів) та семестрового (екзамен – до 40 балів) контролю.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p><i>У процесі вивчення дисципліни студент/студентка:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - мають бути присутніми на лекційних та практичних заняттях (виняток – підтверджена поважна причина); - мають бути активними на практичних заняттях, брати активну участь в обговоренні питань плану заняття, дискусіях, інтерактивних формах роботи (у парах, малих групах); - можуть користуватися мобільним телефоном, планшетом, тощо, лише з дозволу викладача з навчальною метою (звернення до тексту НПА); - зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності, зокрема: самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p><i>Онлайн-ресурси</i></p> <p>1. Офіційний інтернет-портал Європейського Союзу. URL: https://european-union.europa.eu/select-language?destination=/node/1</p>

	<p>2. Офіційний інтернет-портал представництва Європейського Союзу в Україні. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232</p> <p>3. EUROPEAN INTEGRATION PORTAL. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/characteristics-eu-law</p> <p>4. European Union Law. URL: https://unimelb.libguides.com/european_union</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p><i>Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, навчальні стенди, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i></p> <p>Нормативні акти:</p> <p>1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text</p> <p>2. Treaty on European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M%2FTXT</p> <p>3. Договір про функціонування Європейського Союзу. URL: https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html</p> <p>4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України № 1629-IV, від 18.03.2004. Редакція від 04.11.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text</p> <p>Література</p> <p>1. Folsom, Ralph H., "Principles of European Union law: including BREXIT". Faculty Books. 2017.</p> <p>2. Craig Paul & de Búrca Gráinne. The Evolution of EU Law. OUP, 2015.</p> <p>3. Craig Paul & de Búrca Gráinne. EU Law. Cases and Materilas, OUP, 2015.</p> <p>4. Greer S, Gerards J, Slowe R. Human rights in the Council of Europe and the European Union: Achievements, trends and challenges. Cambridge Studies in European Law and Policy. Cambridge University Press, 2018.</p> <p>5. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К. : Ін Юре, 2015. – Кн. перша : Інституційне право Європейського Союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. К. : Ін Юре, 2015. 312 с. http://surl.li/ggyvr</p> <p>6. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний</p>

посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. <http://surl.li/gwsvu>

7. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Г. Друзенка та С. Друзенко, за загальною редакцією Г. Друзенка. К.: «К.І.С.», 2010. 536 с. <http://surl.li/gwtmb>

8. Основи права Європейського Союзу : підручник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків : Право, 2018. 456 с. <http://surl.li/gwszp>

9. Право Європейського союзу : підручник / А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.; За ред. Р. А. Петрова. Вид. 11-те, змінене і доповнене. Харків. Право. 2021. 442 с. file:///C:/Users/User/Downloads/_10_21_.pdf

10. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 360 с. <http://surl.li/gwtbg>